

Zmiany w podstawie programowej 2024

Zasadnicze zmiany w przedmiocie:

1. Cele kształcenia

Cele kształcenia – wymagania ogólne dla zakresu rozszerzonego nie uległy zmianie. Natomiast cele kształcenia – wymagania ogólne dla zakresu rozszerzonego obejmują również cele dla zakresu podstawowego. W tym obszarze wprowadzono zmianę polegającą na dodaniu do punktu III. Kształtowanie postaw dodatkowego podpunktu:

„10. Przyjmowanie postawy współodpowiedzialności za stan środowiska przyrodniczego Ziemi.”

2. Warunki i sposób realizacji nauczania geografii w czteroletnim liceum ogólnokształcącym i pięcioletnim technikum

Należy zwrócić uwagę, że wymagania dotyczące zakresu rozszerzonego są realizowane łącznie z wymaganiami zakresu podstawowego, dlatego zasadne jest uzupełnianie treści i wymagań danego działu z zakresu podstawowego treściami i wymaganiami odpowiednich działów zakresu rozszerzonego, szczególnie w I i II klasie.

- Dodano zapis mówiący o tym, że: „(...) **dobór treści wymagań szczegółowych sprzyja kształtowaniu postaw opisanych w wymaganiach ogólnych, które wskazują konieczność systematycznych działań nauczyciela**, np. jeśli treść wymagania ogólnego brzmi ‘rozwijanie poczucia odpowiedzialności za stan i jakość środowiska geograficznego, kształtowanie ładu przestrzennego oraz przyszły rozwój społeczno-kulturowy i gospodarczy własnego regionu, Polski i świata’, to podczas realizacji odpowiednich wymagań szczegółowych należy eksponować znaczenie nie tylko działań organizacji międzynarodowych i rządów państw w celu ograniczenia zmian klimatycznych czy zachowania georóżnorodności i bioróżnorodności, ale również odpowiedzialność poszczególnych osób za przyszły stan środowiska geograficznego naszej planety. **Celem działań nauczyciela w zakresie kształtowania postaw powinno być wdrożenie odpowiednich zasad postępowania w życiu codziennym, a następnie podejmowanie przez uczniów samodzielnych działań w tym zakresie.** “

- **Podkreślono znaczenie stosowania PKD** (Polskiej Klasyfikacji Działaności).
- Usunięto fragment mówiący o tym, że: „zalecane jest w realizacji treści geograficznych tworzenie uczniom warunków do myślenia refleksyjnego i kontemplacji”.
- **Podkreślono istotną rolę zajęć w terenie**, wskazując iż: „Zakres tych zajęć nie powinien być ograniczony do wymagań szczegółowych, w których zamieszczono informację o konieczności ich przeprowadzenia w terenie”. Szczególną rolę zajęcia w terenie pełnią w realizacji zakresu rozszerzonego, w którym ich wymiar jest znacznie większy niż w realizacji zakresu podstawowego.
- **Uwypuklono znaczenie technologii geoinformacyjnych** (w tym GIS) w poznawaniu świata i w wykrywaniu złożonych problemów środowiska geograficznego podkreślając, że „Zakres tych zajęć [zajęć z wykorzystaniem technologii geoinformacyjnych] nie powinien być ograniczony do wymagań szczegółowych, w których zamieszczono informację o konieczności zastosowania technologii geoinformacyjnych. Stosowanie technologii geoinformacyjnych i aplikacji GIS czyni z geografii nowoczesną dyscyplinę oraz zdecydowanie rozszerza możliwości sfery poznawczej ucznia”.

Poniżej zamieszczono szczegółowe informacje dotyczące zmian w odniesieniu do poszczególnych działów podręcznika.

Geografia 2. Zakres rozszerzony. Podręcznik

Dział	Temat	Usunięto	Zmieniono
I. Podział polityczny i rozwój społeczno-	3. Procesy integracji politycznej i gospodarczej na świecie – Unia Europejska		Zagadnienia: – „pozytywne i negatywne aspekty globalizacji” w konsekwencji usunięcia z podstawy programowej części punktu: „przedstawia przyczyny oraz pozytywne i

<p>gospodarczy świata</p>			<p>negatywne skutki integracji politycznej i gospodarczej na świecie, ze szczególnym uwzględnieniem Unii Europejskiej (...);</p> <p>– „pozytywne i negatywne skutki integracji europejskiej” z powodów opisanych wyżej. Omówienie tych zagadnień powinno zatem, zgodnie ze zmianami w podstawie programowej, dotyczyć pokazywania przyczyn i skutków, naświetlania różnych perspektyw, bez wartościowania ich na pozytywne i negatywne.</p> <p>Z tych samych powodów zmiana w części: „Zadania do rozwiązania” oraz „Podsumowanie przed sprawdzianem”.</p>
	<p>4. Współczesne konflikty zbrojne</p>	<p>Zagadnienia:</p> <p>– „terroryzm” oraz jedno z zagadnień w sekcjach „Na tej lekcji”, „Zadania do rozwiązania” i „Podsumowanie” w konsekwencji zmiany w podstawie programowej punktu: „wskazuje na mapie miejsca ważniejszych konfliktów zbrojnych i podaje przykłady aktów terrorystycznych w wybranych regionach świata w XXI w.”</p> <p>– „rola mediów we współczesnych konfliktach” w konsekwencji usunięcia z postawy programowej punktu:</p>	

		<p>„dyskutuje na temat wpływu mediów na społeczny odbiór przyczyn i skutków konfliktów na świecie na wybranych przykładach”.</p> <p>Zmiany także w części „Zadania do rozwiązania”.</p>	
II. Zagadnienia demograficzne i społeczne	5. Proces starzenia się ludności		<p>Zmiana w części: „Na tej lekcji” w związku z modyfikacją punktu podstawy programowej: „omawia przyczyny i konsekwencje procesu starzenia się ludności na przykładach wybranych regionów świata; oraz jego zróżnicowania na świecie”.</p> <p>Konieczność uwypuklenia przykładów w omawianiu tego zagadnienia.</p>
	11. Kręgi kulturowe świata		<p>Zagadnienie „Kręgi kulturowe świata” – modyfikacja w zakresie ich omawiania w efekcie zmiany w podstawie programowej punktu: „wyróżnia główne kręgi kulturowe, przedstawia wartości wyznawane przez ich społeczności oraz wkład w dziedzictwo kulturowe ludzkości”.</p> <p>Zmiana także w części „Na tej lekcji”.</p>
	13. Czynniki rozwoju obszarów wiejskich	<p>Cały rozdział w konsekwencji usunięcia z podstawy programowej punktu: „charakteryzuje zróżnicowanie poziomu rozwoju sieci osadniczej na świecie; wiążąc go ze środowiskiem</p>	

		<p>przyrodniczym i kulturowym oraz etapem rozwoju gospodarczego".</p> <p>Zmiany także w części: „Podsumowanie przed sprawdzianem”.</p>	
	<p>14. Sieć osadnicza wybranych regionów świata</p>		<p>Konieczność modyfikacji treści przedstawianych w tym rozdziale w związku z usunięciem z podstawy programowej punktu: „charakteryzuje zróżnicowanie poziomu rozwoju sieci osadniczej na świecie, wiążąc go ze środowiskiem przyrodniczym i kulturowym oraz etapem rozwoju gospodarczego”</p> <p>przy jednoczesnym zachowaniu punktu: 5) wyróżnia fazy urbanizacji oraz charakteryzuje procesy metropolizacji</p> <p>a także zachowaniu zagadnienia „sieć osadnicza” w tytule działu VII podstawy programowej.</p>
<p>III. Współczesne kierunki rozwoju gospodarczego na świecie i w Polsce</p>	<p>1. Zmiana roli sektorów gospodarki. Rolnictwo, przemysł i usługi</p>		<p>Modyfikacja treści działu wynikająca ze zmiany w podstawie programowej zagadnienia:</p> <p>2) dostrzega współzależność sektorów przemysłowego i usługowego zacieranie się granic między sektorem przemysłowym i usługowym na przykładzie</p>

			budownictwa oraz działalności firm informatycznych.
IV. Rolnictwo, leśnictwo i rybactwo	6. Lesistość i gospodarka leśna		Zagadnienie: „gospodarcze wykorzystanie lasów w konsekwencji zmiany w podstawie programowej punktu: „wyjaśnia zróżnicowanie przestrzenne wskaźnika lesistości na świecie i w Polsce, przedstawia wielorakie wartości lasu oraz uzasadnia konieczność racjonalnego gospodarowania zasobami leśnymi zgodnie z zasadami zrównoważonej gospodarki leśnej i ochrony przyrody”. Modyfikacja także w części „Zadania do rozwiązania” oraz „Podsumowanie lekcji”.
	7. Rybołówstwo i eksploatacja zasobów morskich		Modyfikacja treści działu wynikająca ze zmiany w podstawie programowej zagadnienia: „wyjaśnia rozmieszczenie głównych łowisk oraz dyskutuje na temat możliwości wykorzystania zasobów biologicznych morza i wód śródlądowych; rozwoju akwakultury w kontekście zachowania równowagi ekosystemów wodnych”.
V. Zmiana struktury przemysłu i budownictwa	7. Produkcja energii elektrycznej i zmiany w strukturze jej zużycia		Modyfikacja treści działu wynikająca ze zmiany w podstawie programowej zagadnienia: „charakteryzuje zmiany w strukturze zużycia energii, z uwzględnieniem podziału na źródła odnawialne i nieodnawialne oraz porównuje strukturę produkcji energii w

			Polsce ze strukturą w innych krajach w kontekście bezpieczeństwa energetycznego i wpływu na środowisko geograficzne ".
VI. Rola usług w gospodarce	1. Zróżnicowanie i znaczenie sektora usług w Polsce i na świecie		Modyfikacja treści działu wynikająca ze zmiany w podstawie programowej zagadnienia: „charakteryzuje zróżnicowanie sektora usługowego, analizuje jego strukturę w Polsce i innych wybranych państwach świata ".
	3. Rola telekomunikacji w kształtowaniu społeczeństwa informacyjnego	Cały rozdział w konsekwencji usunięcia z podstawy programowej punktu: „ wykazuje rolę telekomunikacji w kształtowaniu społeczeństwa informacyjnego ".	
	5. Główne centra finansowe na świecie	Modyfikacja treści działu wynikająca z usunięcia z podstawy programowej części zagadnienia: „ wykazuje znaczenie usług finansowych w rozwoju innych sektorów gospodarki oraz wskazuje główne centra finansowe na świecie".	
	6. Rozwój turystyki w Polsce i na świecie	Zagadnienie „klasyfikacja form turystyki” w konsekwencji usunięcia z podstawy programowej części zagadnienia: „wyróżnia rodzaje usług turystycznych oraz wyjaśnia przyczyny i skutki społeczno-kulturowe i gospodarcze szybkiego ich rozwoju usług turystycznych na świecie".	

VII. Relacje człowiek – środowisko geograficzne	1. Wpływ działalności człowieka na powstawanie smogu		<p>Konieczność modyfikacji treści w zakresie zagadnienia: „wpływ działalności człowieka na powstawanie smogu” w związku ze zmianą w podstawie programowej części punktu:</p> <p>„wykazuje na przykładzie wybranych miejscowości wpływ działalności człowieka na powstawanie smogu typu londyńskiego i fotochemicznego oraz na podstawie dostępnych źródeł podaje przyczyny i proponuje sposoby zapobiegania powstawaniu tego zjawiska”.</p>
	2. Wielkie inwestycje hydrologiczne	<p>Usunięto omówienie przykładów wielkich inwestycji hydrologicznych w związku z wykreśleniem z podstawy programowej zagadnień:</p> <p>2) ocenia wpływ wielkich inwestycji hydrologicznych (np. Zapory Trzech Przetomów na Jangcy, Wysokiej Tamy na Nilu, zapory na rzece Omo zasilającej Jezioro Turkana) na środowisko geograficzne.</p> <p>Zmiany także w częściach „Zadania do rozwiązania” i „Podsumowanie lekcji”.</p>	
	8. Rewitalizacja obszarów zdegradowanych		<p>Modyfikacja treści działu wynikająca ze zmiany w podstawie programowej zagadnienia: „analizuje przykłady</p>

			degradacji krajobrazu kulturowego miast i terenów wiejskich, wyjaśnia rolę planowania przestrzennego w jego kształtowaniu i ochronie oraz wskazuje możliwości działań własnych służących ochronie krajobrazów kulturowych Polski”.
--	--	--	--